

ЧАСОПІСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
кromе днів по
неділях і святах.

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Переплатка 10 зл.

БУКОВИНА

Дай Боже витримати!

Буковинські Волохи не мають тепер жадної волоської газети для інтелігенції, лише німецьку *Bukowinaer Post*, що виходить три рази в тиждень. *Gazeta Bucovinei* довгий час борикала ся з недобарами, з ріжними напрямами у волоському таборі, і вкінці недавно померла без наслідника. Є то характеристична річ для волоської інтелігенції, що німецькому органови свому не дає упасті, але волоському дала загинути. Впрочому се на Буковині звісна річ, що багато волоських патріотів, а навіть провідників, не знають докладно волоської мови; уживають звичайно німецької в товариськім і публичному життю, а руску мову вміють лішнє, як свою (н. пр. сам барон Мустаца).

Злобні люди зпоміж самих Волохів кажуть навіть отверто, що як би волоські політики не мали ту в краю діла з Русинами, то по нинішній день спали би собі гарненсько, консервуючи свій добробіт і темноту свого народу. Так ті волоські посли, що смирно та чесно сидять у Відні в згоді з Поляками і правителством, як і ті домашні політики, що лишають ся в краю та острійше говорять і пишуть лише проти Русинів (навіть жидівські інтереси їм дерожні як рускі) — всі они дуже добре розуміють свій власний боярський інтерес і боронять его так, що зпоза їх ріжних фраз патріотичних легко побачити той консерватизм, що то має на думці пере-

довсім своє власне, особисте добро або свої кліки.

Що та наша думка має реальну підставу, видно найліпше з того, що молоді Волохи нарікають уже на боярку господарку, зовсім не ліпшу, як ославлена польська, лише, не маючи в краю ще сил і свого органу, вдають ся зі своїми жалюми аж до Германштадської *Tribun-i*. Ми вже в числі 105-ім „Буковини“ познакомили наших читателів з тим інтересним і на нашу думку користним обявом у Волохів, що вже й між ними піднимають голову правдині приятели народу, та дає ся чуті критика дотеперішньої боярської господарки. Бояри, як судити після *Buk. Post*, казяться — і не диво, бо се їх рідні брати прикладають їм ніж до горла а численними летучими письмами підбурюють буковинських Волохів против них.

Коли-ж так про своїх політиків думають уже й самі Волохи, то Русинам з того велика відрада; відрада в тім, що в краю слова тих політиків і такої *Buk. Post* мало хто бере поважно. Ми вже писали в статті „Стари і молоді Волохи“, як барон Мустаца гірко нарікає на роздор у Волохів, а властиво на підкопувані поваги его кліки, називаючи се катилінарскою і геростратскою роботою. Що на ту роботу дивлять ся інакше молоді Волохи, видно з їх острої відповіді в *Tribun-i* або і з недавних статей в *Buk Rundschau*. Починає ся між Волохами борба консерватистів з поступовцями, борба бояр з народовцями-

демократами (так би можна ще найліпше назвати тих молодих Волохів).

В тій борбі чимраз більше виявляється заофаність і злоба волоських консерватистів. Вибухів сеї злоби ми зазнаємо і на собі в нашій роботі для народу. Треба знати, що волоські популярні видавництва, як *Desteptareea*, учили і вчати народ далеко острійними аргументами, ніж їх знають наші рускі радикали. Они н. пр. між волоським людом розвели таку завзяту анти-семітську агітацію, що тепер в руских околицях жидів непропорціонально більше, ніж в околицях волоських. Проте все хиба жидам в свій час, а більше нікому не прийшло на думку мішати ся в те, як Волохи виховують свій народ. Виховають єго добре — то їх зиск; виховають зло — то їх страта, а другим народам журби про те мало.

Інакше думас *Buk. Post*, котрій здається, що має право мішати ся в наші рускі справи і вчити нас, як ми маємо свій народ виховувати. Вже то кого якого а непромініх опікунів ми все маємо богато. Не пильнують свого носа, а пхаютого до нашого проса. Добавила *Gazeta Polska* в „Праці“ гайдамацькі інстинкти, зараз *Buk. Post*, забувши на свою волоську *Desteptareea*, кидає ся також на „Працю“ і повторяє польські видумки. Тромтадрата польський і заофанець волоський принісли вчити Русинів, як они мають виховувати свій народ. Се вже абсолютно за богато ласки і старання і за то непрощеним опікунам в подяку не можна дати іншої

2)
На вахцимрі.
(Дальше.)

зі сьвіта, а арештани два рази денно носять воду, три рази денно чистять хату, отже мають нагоду міняти тютюн за арештантський хліб. І можна сказати, що тепер нікотрий з арештантів не єсть хліба — їдять его робітники, що працюють при новім суді, а за то арештани курять їх тютюн. І в тім не поможе нічо гнів заряду та часті ревізії в клітках арештантських.

Для одного арештанта приніс его брат, мулярський челядник, тютюну. Але в тяжку годину, бо дозорець побачив і цілу справу віддав керкемайстрові. Той арештана післав до „казенки“, а в порозумінню з майстром прогнав челядника від роботи, навіть грозив, що пішле його „до секції“ (хоч там очевидно нічо ему за те не було би).

Щось третього, чи четвертого дня зголосив ся хтось через „поста“ на брамі до п. директора з якоюсь орудкою. „Гавсордонанс“ привів його: то був — прогнаний челядник. Був такий наївний, що просив ся до роботи так, як би не зізнав, що его місце давно заняте, а притім керкемайстер, вислужений лейтенант, коли тільки треба бути неумолимим для других, нальто є постійним, щоб мав над ним змілосердити ся. Старий воркнув злобно, а відтак витягнув шию туда, де рядом стояли ліжка дозорців і его сказав: „А зробіть — но з тим драбом порядок!“ І показав плечі.

Се значить тілько, що затростили когось своїми собаками: дозорці мало-коли дістають такий наказ, тому-ж і тепер они наперед крехтали та покашлювали, а поволи підіймали ся, щоб

дати йому час до утечі, поки цілий, без побоїв.

А ж ту одного дня, чверть на третю (як звичайно) привів поліцай з хурдиги гурток прі-арештованих. Між ними був власне і він.

За що ув'язнений? Він не відповів, але я сам знав і, пищучи в протокол, не то запитав, не то відповів сам собі півголосом:

— За крадіжку.

— Як не красти! — обрушив ся на се челядник. Працювати чоловікові не дадуть, хоч проси, а в дома жінка та діти голодні.

— Хиба-ж они і тепер не будуть голодні, як ти ту будеш сидіти? — завважав котрійсь дозорець.

В пересердю челядник нічо не промовив, я поклав перо на бік, а він сів на лаву, аж заскрипіла під ним, спер голову на долоні та зажурив ся тяженько.

Я був сьвідком, як заповняють ся келії тюремні...

* * *

Привели 16-літнього хлопчика на відставу до Бригадок. Мав там сидіти три роки! Шіснадцятилітній хлопець! Так; ему не було більше, хоч з лиця, помарнілого через побут у слідчій вазниці, годі се було пізнати; та він сам так казав, так казали і его пацери.

— За що сидиш? — питав я його, користуючись з того, що в полуздійшну пору вся канселярія була пуста і дозорці, звільнені від служби, пішли домів.

— Можна собі прочитати, — сказав він,

¹⁾ Тютюн — папері — сірники. ²⁾ пачка тютюну за 8 кр.

³⁾ два пістаки

⁴⁾ пару центів

ради, як лише, аби они опікували ся своїм народом, а не нашим. А ми, знаючи нечисте жерело тих напастей, можемо собі їх маловажити, а свое дальше робити.

Дай Боже витримати!

Наші селяни за морем.

Враження з Канади о. Нестора Дмитрова.*

(Дальше.)

Ще того самого дня оглянув я фарми всіх старших фармерів і удав ся до школи, котру тепер будують, щоб приготувати все потрібне до Богослуження. На Воскресене раненько зіхалися наші фармери то кіньми, то волами з товстими пасхами до школи, де відправив я Богослужене. Як малі діти плакали всі хором, коли засыпаво „Христос воскресе“. По Службі Божій по съвященю пасхи розіхалися домів, а відтак зібралися всі на вечірню і перед школою завела ся весела розмова на темат працювання Съвят Вел. в старім краю, а в Канаді. Нарід горнув ся до мене з неуданою щирою віячностю і зі слезами в очах джокали — бо кажуть: „Пан отче, т-аж ми вже 2 роки, як дикі звірі сиділи в своїх будах на Великдені і слезами зрошували несъвящену пасху“. Я мусів утікати до школи, щоб відслужити вечірню, бо не міг сам здергати ся від сліз. В Съвітлій Понеділок відслужив я оняті Богослужене в школі і вечірню, а ві второк на всіхдні кінці кольонії, в хаті ч. Івана Галькова, з Горожанки малої і нов. Городок. Через тих три дні висловідав 159 людей і окрестив і миропомазував 25 дітей. В середу і в четвер відвідав я фармерів на західній частині недалеко ріки Saskatchewan а в пятницю в західній частині — почавши від ч. Івана Данчука з Борщівського повіту. В неділю, по Богослуженню відбулося торжество благословення первого руского цимнтаря в Канаді і рівно ж поставили хрест на памятку свободи. Вибрали також комітет, котрий має ся заняти по життям будовою церкви і помешкання для будучого съвященника.

* * *

Кольонія та руска Альберта висунена найдальше на північ зі всіх руских кольоній, які де-

* Гляди число 117 „Буковини“.

не підводачи очий ва мене. — Там є акт обжаловання. Але ні, — додав з насміхом, — в нім нема правди: за те я сиджу, що був дурний. Тепер би я вже інакше робив.

— Чому?

— А так, що мене ту навчили. Чую, що камрати повідають; не один був в тиждінках ознаках: лапаймуха¹) ему байка, коли котутови²) видер ся: — спасла божа ласка, мудра голова та швидкі ноги...

Я перекинув літофографовані карти прокураторської жалоби і хід розіправи перед судом присяжних.

У капітана Н. служачий его Франц в часі неприсутності начальства і слуги, украв в спілці з невислідженним злодієм два золоті годинники, перстень і дві калітки, а в них около 50 левів, всю разом вартості понад 300 зл. Ще спілав ся він сповнити крадіжку з вломанем, іменно розбивав вертгаймівку, в котрій береглося капітанове майно (в квоті около 30.000 зл.). Але не зумів до неї добути ся, тільки риглі надрушив.

Капітан Н. був все вдоволений з Францом, бо то був дуже спритний хлопець, але не-вдовзі показало ся, що помиляв ся, бо ото... (акт опису подібно крадіжки)... той недоліток, той хлонець підіймає злочинну руку і капітан стратив би був нещісне све осзчедності і тією...

... Як звичайно: глупі бувають акти обжаловання.

Франц не був караний, раз лише, яко во-лощую придергали его в арешті, коли втік від

находяться на съвіті. За моого побуту було там 75 родин. Просторонь від входу на захід займає 12 миль — то значить, від Костя Немирського до Івана Домбровського з Красного, пов. Золочів.

Наших фармерів я поділю на 4 частини після часу їх прибутия. 1) Найстарші фармери з села Небилів, пов. Стрий. Один з них Никола Тишковський вже 5. рік газдує, а прочих 2—3 роки як заїхали; майже всі они з Небилова.

2) Середні, як Іван Дубровський з Красного, Ілько Сенетович і его зять Тимяк з Глиннян, з Полюхова Фед'ко і Петро Кинаші і др.

3) Транспорт кільканайці родин, котрий прийшов під проводом Вол. Олеськова переважно з Борщівського повіту і

4) ті, що поприходили в зимі сего року, або і в послідній місяці.

Годі мені ту вичисляти з осібна кожного стан маєтковий, тому я возьму середно заможного фармера і викажу на зовсім достовірних даних, о скілько наш чоловік міг розробити ся за несповідна три роки свого господарства в околиці Едни.

Василь Феник з Небилова привіз до Winnipeg готівкою 450 доларів. Купив зараз таки в Winnipeg 3 коні (один зараз згинув) 2 корови, 3 телят, віз, плуг, борони, кухню, муки і др. речі, а прийшовши на місце мав всего 27 дол. Він приїхав пізною весною, отже нічого не засівав. Другої весни заорав 8 акрів. Пшеницю висів 10 бушлів — вродилося 85 бушлів, вівса висів 5 бушлів — вродилося 44, картофілів посадив 12 бушлів — має 120. Відтак посадив капусту, тютюн і др. Пшеницю мав до нової, посів і ще трохи продав.

Третої весни заорав 20 акрів — висів пшеницю 24 бушлів — мав 365 бушлів. З того продав 300 бушлів по ціні 60, 57 і 55 цнт. Жита посів 1 галон — вродилося 8 бушлів. На 5 акрах висів 21 бушлів вівса — вродилося 220 бушлів. З того продав 50 бушлів по 22 цнт. Ячменю висів 1 бушель, вродилося 15 бушлів; бульб з 20 бушлів було 220 бушлів. Гороху з 3 літрів було 3 бушлів. Капусти продав за 3 долари. На его подвір'ї са 4 корови, 4 телят, троє коней, безроги. Продав уже пару бичків за 44 дол. Вибудував хату, стайню, пінхлір і обгородив фарму. Треба ту ще запримітити, що сей газда хорував ціле минувше літо і платив робітника, дальше — кінь утік ему в саму орку, отже не було чим орати. Се був би образок старших наших фармерів і то люді, котрі походять з гір: — господарити не дуже розуміють і коло коней починають учити ся ходити.

Капітана зі служби і вернути до него не мав охоти.

З краденими речами утік Франц до Гусятини на російську границю і хотів дістати ся до Каменця подільського, але „не пощастило ся“, придергали його, відвели до суду і т. д. Увзгляднуши всі обставини про et contra, засуджено його на півчверта року тяжкої вязниці, заостреної постом на місце знесених кайдан та 48-годинною темпицію з початком кожного року, далі на відшкодоване пошкодованого і — звернене коштів судової розправи... Такий був акт обжаловання і засуд.

Я з цікавостию глянув на 15-літнього білявого хлончину. Сьмілі у нього очі, черти твари острі, але ні одної прикмети льомброзівського типу в них я не добачив. Сму не лиціє злодіюго бути.

Минали хвили. Ми були самі, Франц не зінав, що зробити з собою. Скрутив напірську, а я: бувший льокай, як молодець доброго тону, спітав ся в мене, чи можна йому закурити? Я не противив ся. А в тій хвили як з під землі вирости фагас і господар¹); перед ними засиніли клуби диму. Але і фагас і господар пішли кудась, ховаючи в кишеню недогарки, а до нас вернула тишина. Вернула, бо ніхто єї не перебивав, тільки маятник старого, стінного годинника; а тим часом сам годинник заржавілим нальцем показував що раз близше тую

¹⁾ Оба послугують на вахті. Обсяг їх службового труду не все розграничений. Фагас займає перше становиско: є палачем, водоносом і замітачем, господар, („міністер розсвічення“) дбає про лампи і дрібніші порядки.

Возьмім тепер на увагу чоловіка, котрий походить з села Красне, пов. Золочівського і заїсив ту два роки тому. Понеже случайно я знаю дуже добре відносини економічні в тім селі — знаю, яка там земля, яке поле і т. д., тож легко буде мені вивести консеквенцію, чи Іван Домбровський більше був би доробив ся в Краснім за 2 роки, чи в Канаді. Іван Домбровський привіз до Winnipeg 400 дол. В першій весні заорав 4 акри на пшеницю — висів 8 бушлів. — вродилося 106, а на других 4 акрах посіяв: ячмінь, овес, жито і др. В другій весні заорав вже 15 акрів — висів 14 бушлів пшеницю, 10 вівса, 6 ячменю і 12 бушлів бульб посадив. З худоби купив 2 коні, корову з телятком. Тепер докупив одного коня, отже має 4 коні, дві корови, 2 телят і пару безрог. Хата у него фармерська, практична, але чистенька, харна — зараз пізнати, що се чоловік з пшеничного хліба, як називають Краснянців. Сей чоловік зі своєю інтелігенцією і завзятостю до праці був би нині вже далеко ліше стояв від всіх прочих, але лучилось ему тяжке горе — жена померла і лишила его з 5 малими дітьми. З двома старшими дівчатками, (найстарша 10 літ) газдує Іван. А також годі і того не згадати, що сей чоловік вже на третьій фармі, а на кождій попередній будував будинки і робив в полі. В Краснім був би Іван мав пару конів і корову на водоводі був би водив на пашу.

Приходить тепер з черги пересічний газда з транспорту Олеськова. Іван Лакуста зі Снятинців, приніс з собою 400 дол. Купив воли, 2 корови, двоє телят, 7 овець. Має до спілки з другим плуг і віз. На корчунку заорав 8 акрів — посіяв пшеницю, овес, жито і др. Поставив собі хату і стайню. Не стало сему чоловікови пшеницю і вівса на засів — отже бере він корову, веде до заможного фармера і вимірює в той спосіб: За корову дістав готівкою 10 дол., 14 бушлів вівса, 16 бушлів пшеницю і пів шкіри з вола, вже виправленої. Ог в такий спосіб відбуваються купна і продажи на місци. — Протих бідних безсребренників, котрі зайшли туди та транспорту Олеськова і ще нині приходять, годі що сказати, бо они ще нічого не встигли зробити. Взагалі транспорт Олеськова найголовніше представляє ся під кождим взглядом.

Для цікавости, а може і для науки я возьму ще два приміри. Возьму під розвагу найстаршого фармера з его добутком з 5 літ — і найзаможнішого фармера з транспорту д-ра Олеськова, котрий 22. мая 1896 осів на фармі. Найстарший фармер Никола Тишковський з Небилова, приніс з собою 400 дол. Треба з гори

годину, коли Францови треба іти до Бригідок. Я вважав, як хлончина непокойть ся, як сум і страх, котрі він дотепер виученими фразами покривав, брали верх над ним, як він чекав, чи не заговорю що до нього, бо ему хотіло ся виговорити ся. А коли годинник видзвонив пів другої — він задріжав.

Я любував ся Шілеровою „Порукою“ як він мені перебив заняте своїм оповіданем.

— Як набідав ся я велоди, — казав він, — як спас ся від голодної смерті, як навчив ся читати і писати по руски, по польськи та по німецьки, так мимохіть від паничів, котрим послугував, тоді дістав ся я на службу до капітана Н., бодай его Бог скараф!

— Капітан, старий богач, властитель гарного дімка на „Новім съвіті“, торгуєвав старим вояцким одінем. — Мені довіділи, що то его золотий інтерес, бо він убирає вояків у стару тандиту, а одежду з військових магазинів продає, чи міняв... хто его знає.

— Для мене був дуже острий, а скучий для всіх, нераз морив мене голодом. Але поводив став я до его крику привикати, він же знов хиба ротом кричав, бо своїм камінним серцем став до мене прихильні ся. Обіцяв мене взяти до своєї компанії у війську, випровадити на люди...

Але я став ся пажерливий; перше я міг якось терпіти голод, а тоді ні. Знід замків, зід ключів годі було викрасти яку поживу, тож я і втік. Та найшов мене капітан через поліцію. З хурдиги дістав ся я до бецирку і ту сидів п'ять діб. В бецирку я пізнав також Кутілра, славного злодія, і деяких з его шайки та через свою знакомість тепер я в тюрмі. — „Слухай дур-

¹⁾ поїздай

²⁾ шандар

зазначити, що се чоловік уже старший і неписьменний. — Заорав уже 35 акрів. Має пару коней, пару волів, 4 бички, 4 корови і 6 яловичин. Хата мізерна, шинхлір, стайні, знаряді гospодарські і старосвітська жниварка за 25 дол. З одягу ще нічого не купив — постоли, сірачина — довге волосе намащене маслом.

Кость Немирский з Білча золотого пов. Борщівського — прийшов 22. мая 1896. Чоловік се в середнім віці, письменний, бував в Росії і в Бесарабії на зарібках. В Галичині мав стор (склеп). Принес готівкою на місце 500 дол. В першому році за пізно було вже ще орати. Сего року заорав 4 морги на пшеницю, 1 морг на жито, 1 морг на бульби — відтак ще на капусту, горох, тютюн і др. Купив воли за 55 дол. (величезні воли), дві корови за 56 дол., віз 75 дол., плуг 26 — кухня 16, цегла до мешкання в літі 10 дол., начине кухенне 60 дол., начине гospодарське 35 дол., дві ручниці 20 дол. і прожив до тепер за привезений гріш. Поставив хату обширну, ставить тепер обширну і з добірного матеріалу стайню, котра-б предста-вляла вартість в Галичині 800 зл. Матеріалу до будівлі навіз в зимі велику силу. Я бачив на его подвір'ю смереку, котра мала в обводі $4\frac{1}{2}$ ярда, а все крім праці ні одного цента не коштує. Фарма сего чоловіка, майже ціла покрита лісом, отже потреба великої праці, щоб вичистити її. На тій фармі бачив я красний смerekовий лісок — недалеко ставок, в котрім він вистріляв велику силу диких качок. Взагалі сей чоловік представляє великий матеріал, спосібний для Канади, а тим більше ще і для того, що вміє по німецьки, то вже не дасть ся так дуже обшахровати. — На цілій нашій кольонії є три спілкові машини до кошеня сена і 4 жниварки.

Клімат в Alberta, а взгядно в околиці Edmonton є зовсім лагідний. Зима минувшого року почала ся около 10. жовтня. Місяці: падо-лист і грудень були острі. Морози сильніші, як в Галичині. Около Рождества потепіло і була лагідна зима, аж до половини цвітна — в тім часі почала ся весна, а 1. мая вже бачив я зелененьку пшеницю. В літі досить горячо, доці перенадають з часта. В 20. тижнях дозріває збіже. Приморозки трафляють ся майже що року. Минувшого року був перший приморозок 22. липня, але він нічого збіжу не пошкодив. Другий приморозок був 30. серпня, той вже пошкодив пшеници, котра ще була на пні. Скошений нічого не пошкодив. Приморожена пшениця зовсім надає ся на хліб, тільки в ціні вже низше стоїть від непримороженої. Були газди, ко-

ти рівні ветигли зібрати пшеницю перед приморозком.

Засіві: Найбільше удає ся пшениця, прекрасна пшениця родить ся; дальше овес — білий і чорний, ячмінь, жито (наші люди донерва зачали сіяти), оркіш (голомна), бульби велики, яких я нігде не бачив, горох, капуста, тютюн (нема контрабанди). Сіно велике і солодке, можна косити всюди, де хто схоче.

Худоба расова, пасе ся ціле літо по нрериях, навіть до дому не вертає аж в пізній осені. Між нашими Русинами живе Айриш, котрій має кілька сот штук худоби і она живе дико по степах. Наши люди купують у него дикі корови по 30—40 дол. і як освоють їх, мають прекрасні корови. Худоба дуже скоро множиться, теляця в другім році має вже телятко. Воли виховують ся величезні: за 60 дол. можна дістати прекрасні воли. В цілій нашій кольонії можна рахувати вже худоби на сотки. Годівля худоби на велику скалю може нашим людям людям принести великі користі.

Видатність збіже: Пересічно взявши, оден бушель збіже видає 18 бушлів. Я подає уже повинше, кілько у нашого чоловіка вродило ся минувшого року збіже.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 10. червня 1897.

Будова низшої гімназії, при котрій на другий рік будуть дві рускі класи, має ще сего року зачати будувати ся. Плані вже готові і мають іти до підтвердження до міністерства. Місто відстунає безплатно місце під будову. Чи справді будем мати вже на другий рік новий гімназіальний будинок, залежить від того, як скоро ся справа повандрує через бюро міністерства. Коби лиш як найскоріше, бо тенерішній гімназіальний будинок не відповідає зовсім усім, яких вимагають навіть від сільських школ народних.

Особисте. Начальник уряду виміру належності др. Омелян Герцог виїхав на кілька-тижневий урльон. Кажуть, що він старає ся о перенесені. Заступає його надкомісар фінансовий Ф. Рентшнер.

Адміністрація податкова, яко уряд, повстале в Чернівцях від 1 липня 1897 на міс-

це дотеперішньої льокальної комісії податкової Уряд позістане в тім самім льокалю з доконечними розширеннями, а начальство перейде радник фінансовий Антін Гаевский.

Небезпечні збитки. На пляху зелінниці коло Шипинців поклали якісь збиточники на по-перек шин грубий поріг від моста. Поспішний потяг, що надійшов зі Львова повною силою пари, розторощив на дрібні кусини запору. Поїзд затримали і оглянули машину. Ушкодження не було жадного і поїзд міг рушити даліше. За збиточниками слідить жандармерія.

Міжнародний конгрес лікарів в Москві має стягнути велике число учасників з цілої Європи. Міністерство зелінниць до розпорядимости комітету конгресового дало 7000 карт першої класи па подорож від границь Росії аж до Москви. Услівя що до одержання такої карти мають тільки потвердити, що її власник е справді членом конгресу, і дійсно брав в нім участь. Конгрес відбудеться межи 19 а 26 серпня с. р. Карти зголослення можна дістати в Чернівцях в антиції Мая і там можна розвідати про близші подробиці що-до конгресу і що до подорожі.

Змова фірманів і кондукторів кінного трамваю у Відні скінчилася вже з користю для робітників. Майже всі їх жадання прийняло трамваєве товариство, по короткім опорі. До побіди найбільше причинив ся віденський бурмістр др. Люгер, котрій заводить у Відні міський електричний трамвай і робить приватному трамваєру товариству всякі пакости.

Анкета для хову товару в буковинських горах зібрала ся перший раз в виділі краєвім під проводом бар. Мустаци в вівторок сего тижня і уконститувала ся. Она складає ся з видалегованого міністерством рільництва повітового ветеринара і рільничого вандрівного учителя з Солиногорода Генрика Гірта, рільничого інспектора Канцлера з Радівців, з делегата краєвого товариства гospодарського Омеляна Баєра, директора гospодарської школи, із Стефана Мікулього і концепціста ветеринарного з правителства краєвого Луческула. Ся комісія удає ся нині в четвертій найперше до Кімполюнга.

ний! (казав мені Кутляр) чекати панської ласки? Гадаєш: він не бреє? Тебе нагонить, або сам здохне. І пронало всю. А тебе чюда. Виджу по тобі, що ти до всього здатний, тобі в нас буде добре. Нині не варто заробляти на житі, що заробиш? — Найлучше тому, хто не робить. Найлучше інекулянти. І ми інекулянти: інекулюємо руками і головою, а називають нас злодіями. Добре, а такий пан, що менче платить робітникам, як згода була, що обтягає на всі способи з платів своїм слугам, чи такий пан не злодій? Скаски, чи богато с таких, котрі не були-б злодіями? — І питав ся мене Кутляр, кілько плати у капітана? Я повів йому, що про плату ми нікот згоди не мали, бо мене взяв капітан так, якби в свій дім на житі, але казав, що колись мене надгородить, обдарує майном, як буду у війску добре провадити ся. Кутляр сіміяв ся до розпну, аж я розгнівав ся. Він виневів мене, що капітан до війска не віддає мене, нічо мені не заплатить, а дурно служби моєї хоче.

— Видиш, казав Кутляр — твій пан може красти що дnia по кілька центів від тебе і ніхто его злодієм не зве, бо без крадежі він може жити, а я як-би не крав, то би здох. Як твій пан, так само краде урядник, що бере плату а не працює в бюрі; таким злодієм є купець-шахрай, кождий лихвар, урядник-кубаняр... а протекція не крадіж? Мало не всі люди злодії. Тільки так: ми крадемо мало, бо не маємо що істи, а тамті крадуть богато, щоби збогатіти. Тамті знають дурним людям дурні якісь покривки дати перед очі, крадучи явно, а нашу руку як зловити хто в кишени, то нема вже як відбреха-

ти ся. Хиба скажеш, що рука не твоя; — ба! коли держить ся твого тіла! Тамти як зловлять, то кажуть собі половиною крадіжі рот заткати, в найгіршім случаю кажуть з посади уступити, а на пнішу приймуть; ну, а мене як зловить поліція, то що я дам? — пару штук, а того за-мало. Тому ми заповіємо криміналі. Але якби так — не дай Боже — всі люди захотіли порядними бути, то на що би судів треба було? Що робили-б дезорці, керкера-містери? Все-ж такий ми скоріше підемо до неба, бо ми обкрадаємо богачів, часто відбераемо лаш людську кривду, а они — кривдять бідних.

Потому розпитував мене про мое житє-буте, розказував про свої подвиги. Ах, скілько-то принесе ему резурекція латинська, руска; тоді чоловікові здалоб-ся мати десять рук. А божі гроби! Він кааде ся коло якої пані, що хрестом лежить, та лише руку в кишенню. „А Chryste! на Twoje gany...“ і есть!

— Обкрав-би ти свого пана — ради мені Кутляр. — Я его знаю, старого скунара: добра мені нагода, що ти его слуга. За таку скотину нема гріха. І що ти мислиш? Вернувшись до нього чекай три місяці, чи він заплатить тобі що небудь, або чи віддасть тебе до війска. Не важає рушити яку марніцю, бо прогонить; як красти, то від разу великі гроші. Не кради сам. Боже борони! Я взял би тебе охотно до спілки. Чекай, об тім поговоримо на сьвіті, тут нас підслухають; може с яким побожнім чоловіком, або язик¹) то ще повішає²). Я навчу тебе всього. Як-би ти сам крав, було би зло. Нічо казати,

що у двійку безпеченіше, але ось що. Зловлять одного а брат¹) лишить ся на сьвіті, то він тобі поможе. Перебере ся та іде на візиту.²) І ще яким способом передасть сіна, Іда, а то і гірп³), а найважніше, що як вийдеш на сьвіт, то він тобою опікує ся. Во ти не маєш що істи, хоч гинь, береш ся красти, а крадеш хапчivo, по дурному, зараз-же тебе ловлять і ведуть до хати⁴) кажуть, що ти налоговий та відсилають до палацу⁵), хоч би і за марніцю. А брат як ся у тебе, все за тебе подбає, навіть жде на тебе на тюремній брамі; як-же сам має клопіт, то виручаетя другим. У нас так іде.⁴

Я бачив, що Кутляр іправду каже. Даї я бачив, який для мене капітан. Він запроторив мене в тюрму; за що? за те, що не хотів у нього служити. Або я мушу у нього бути і то дурно?

Кутляр казав піметитись на пеявірі. І я піметив ся, але дурний був, що не у всім його слухав; за те і караюсь.

Франц перешов у злобу і жаль, а таки взяли верх виучені фрази. — Най там! — казав він — півтретя року, то не вік; вийду — поправлю ся.

(Дальше буде.)

¹⁾ Спільник.

²⁾ В неділю між 11—12 в полуночі можна за дозволом президента, в судовій салі через 5 мінут розмовляти з арештантами під доглядом арештантської сторожі.

³⁾ горівка.

⁴⁾ в тюрму.

⁵⁾ до Бригадок.

Телеграми „Буковини“.

З дня 10-го червня 1897 року.

Атени. Праса тутешна починає дораджувати Кретенцям, щоби приняли автономію. Приречене адміралів далекосиглої самоуправи Кретенців зробило як найприхильніше вражене.

Лондон. Standard доносить з Атенів: Після Akropolis перервано нагло пересправи угоді в Царгороді, бо представителі держав не могли згодити ся на головні основи договору. Се донесене газети Akropolis зродило в Атенах гадку, що в Царгороді розходить ся лише о загальні основи, на котрих мають обінтересовані держави покінчити уклади. — Times доносить знов з Атенів, що грекий кабінет одержав донесення, що деякі держави гадають в той спосіб обійти труднощі, які вийшли з ріжниці їх поглядів на греко-турецьку угоду, та настають на порту вести пересправи безпосередно з Грецією. Тим способом гадають они переперти такі услівія, на котрих їм залежить. На всякий випадок безпосередні переговори мали би зачати ся аж по ухваленю міра.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)
 е на складі
 в друкарні „Рускої Ради.“
 Просимо о замовлення.

„Дністер“

товариство взаємних обезпечень
 у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиноче руске товариство асекураторійне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряддя, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках проти пожеж і огнєвих за можливо найнижчою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зл., фонд резервовий 54731 зл. 04 кр., резерва премій 34737 зл. 03 кр., разом 139468 зл. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачується сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодувань в сумі 309.147 зл. 69 кр.

На житі можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаємних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористніші усліві і видає поліси і квіти в рускім языці.

Зголосення о уділенні агенцій в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
 в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ
 в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

**Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЬЯ,**

най удасть ся до мене, то певно не пожалуст. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зл. і то за готові гропі і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за репарацію не потребує журисти ся, бо я роблю ту ю безплатно через п'ять рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслугу Вам по братньому

З поважанем
 В. Данилевич,
 машиніст у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahofstrasse) ч. 26.

Памятайте на Народний Дім
 в Чернівцях!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.
 з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зл.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюбленний лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і припинати з остережністю лише фляшки зі знанням охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейського.

відходять з **Чернівців**

до Неполоківців, Снятини, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025
до Глібоки, Гадікальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635
до Садагури, Бояна, Новоселиці	645	430	—	—	—

з **Глібоки**

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибрідів	814	535	—	—	—
---	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межибріди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниця.

з **Гадікальви**

до Радівців	610	1003	228	612	805
-----------------------	-----	------	-----	-----	-----

з **Гатни**

до Качики, Турагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

з **Іцкан**

до Сучави	327	630	1009	216	718
---------------------	-----	-----	------	-----	-----

з **Вами**

до Рус-Молдавії	346	647	913	1132	250
---------------------------	-----	-----	-----	------	-----

Поїзди ідуть від часу до часу. Розійтися можна на станціях Вами, Драгоні і обох Молдавицях.

з **Карапчева**

до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—
-------------------------	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождou дніни.

приходять до **Чернівців**

з Відня, Львова, Снятини, Неполоківців	1128	320	757	811	610
з Бурдженів, Іцкан, Гатни, Гадікальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000
з Новоселицій, Бояна, Садагури	—	1113	950	—	—

до **Глібоки**

з Межибрідів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—
--	-----	------	-----	---	---

Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибріді тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третий поїзд не іде в понеділок.

до **Гадікальви**

з Радівців	542	855	115	550	747
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Гатни**

з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—
--	------	-----	---	---	---

до **Іцкан**

з Сучави	442	842	130	630	837
--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

до **Вами**

з Рус-Молдавії	842	1259	204	322	545	905
--------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Поїзди ходять від часу до часу. Розійтися можна на станціях Вами, Драгоні і обох Молдавицях.

до **Карапчева**

з Чудина н. С.	555	555	—	—	—
------------------------	-----	-----	---	---	---

Перший поїзд що понеділка, другий з винятком понеділка.